

**ТАВРІЙСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ
В.І. ВЕРНАДСЬКОГО**

**Навчально-науковий гуманітарний інститут
Кафедра психології, філософії та суспільних наук**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор навчально-наукового
гуманітарного інституту

Сергій ГУБАРЄВ

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ОСНОВИ КЛІНІЧНОЇ ТА ПАТОПСИХОЛОГІЇ»**

Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти

галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки

(шифр та найменування галузі знань)

спеціальність 053 Психологія

(шифр та найменування спеціальності)

освітньо-професійна програма Психологія

(назва однієї або декількох)

форма(и) навчання денна та заочна

КИЇВ 2024

РОЗРОБНИК силабусу (доцент, кандидат психологічних наук, доцент кафедри психології, філософії та суспільних наук)

Світлана МІТІНА
(підпис)

Розглянуто та схвалено на засіданні кафедри психології, філософії та суспільних наук

Протокол № 19 від 13.06.2024

Завідувач кафедри
Лариса ТАРАСІЮК
(підпис)

Гарант освітньо-професійної програми 053 Психологія
(кандидат психологічних наук, доцент)

Олена ДУБЧАК
(підпис)

Рецензії/відгуки (зазначити від кого, за наявності)

1. Загальна інформація про навчальну дисципліну	
1. Назва навчальної дисципліни, код в ОПП	Основи клінічної та патопсихологія, ОК 2.21 в ОПП
2. Статус навчальної дисципліни	Обов'язкова дисципліна циклу професійної підготовки
3. Рік навчання, семестр у якому викладається дисципліна	4-й рік навчання, 8 семестр
4. Обсяг навчальної дисципліни (кількість кредитів, загальна кількість годин (аудиторних за видами занять, самостійної роботи здобувача вищої освіти)	3 кредиту ЄКТС (90 год), з них: 30 год аудиторного навантаження (14 годин лекційних, 16 годин семінарських) та 60 годин самостійної роботи.
5. Вид підсумкового (семестрового) контролю	Екзамен
6. Інформація про консультації	За запитом здобувача вищої освіти в онлайн форматі
7. Мова викладання	українська
8. Прізвище, ім'я, по батькові викладача (науковий ступінь, вчене звання, посада)	Мітіна Світлана Володимирівна (доцент, кандидат психологічних наук, доцент кафедри психології, філософії та суспільних наук)
9. Контактна інформація викладача	mitina.svitlana@tnu.edu.ua
2. Опис навчальної дисципліни	
Анотація дисципліни	Вивчення даної дисципліни дає можливість здобувачеві вищої освіти ознайомитися з загальними закономірностями порушень і відновлення психічної діяльності при різних патологічних станах і аномаліях особистості; формування вмінь проводити диференційну діагностику психічних розладів та самостійної побудови подальшої тактики супроводу хворих. розвитку у майбутніх фахівців

	<p>навичок психологічного аналізу при наданні психологічної допомоги та проведення психологічної профілактики, формування та розвиток професійно та особистісно важливих якостей майбутніх фахівців.</p>
<p>Мета, завдання та цілі вивчення дисципліни</p>	<p>Метою вивчення дисципліни «Основі клінічної та патопсихології» є формування уявлень про загальні закономірності порушень і відновлення психічної діяльності при різних хворобах, патологічних станах і аномаліях особистості; про основні патопсихологічні синдроми та особливості проведення патопсихологічної діагностики, підготовка студентів до практичної роботи з хворими людьми та людьми, які страждають на розлади психіки та поведінки.</p> <p>Основними завданнями вивчення дисципліни є:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ознайомлення студентів із медико-правовими та етичними аспектами, які регулюють професійну діяльність клінічного психолога; - сформуванню у студентів загальні уявлення, щодо особливостей функціонування психіки хворої людини, особливостями лікувальної взаємодії медичного працівника з хворими, розкриття поняття внутрішньої картини хвороби; - оволодіння студентами знаннями щодо поняття психічної норми та патології, різними класифікаціями та критеріями діагностики психічних розладів; - оволодіння знаннями щодо психологічних особливостей хворих різними групами захворювань та патопсихологічними розладами; - формування вмінь проводити диференційну діагностику психічних розладів та самостійної побудови

	<p>подальшої тактики супроводу хворих людей, надання їм психологічної допомоги залежно від виду захворювання.</p> <p><i>Додаткові цілі:</i> підвищити рівень фахової компетентності у студентів, зокрема комунікативної, етичної та особистісної.</p>
Пререквізити	Загальна психологія з практикумом психофізіологія людини з основами генетики, вікова психологія, психологія особистості, соціальна психологія, психодіагностика
Постреквізити	-
Формат проведення дисципліни	<p>Під час навчання використовуються наступні форми та методи: презентації, бесіди і дискусії, схеми, індивідуальні науково-дослідні завдання, розв'язання практичних психологічних задач, кейс-завдання.</p> <p>Віртуальне навчальне середовище, яке використовуватиметься у разі роботи в дистанційному режимі на єдиної платформі Google Suite Education; через Google Classroom.</p> <p>У дистанційному режимі лекції / практичні / семінарські заняття будуть проведені за допомогою програм електронної комунікації Google Meet.</p> <p>Поточна комунікація з викладачем здійснюється через Classroom, корпоративну пошту, а також у месенджерах Telegram і Viber.</p>

3. Перелік компетентностей, яких набувають здобувачі вищої освіти при вивченні навчальної дисципліни.

Інтегральна компетентність (ІК): здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері психології, що

передбачають застосування основних психологічних теорій та методів та характеризуються комплексністю і невизначеністю умов.

Загальні та спеціальні компетентності, що формуються у процесі вивчення дисципліни:

ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 3. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 7. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

СК 3. Здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків.

СК 4. Здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та загальнювати психологічну інформацію з різних джерел.

СК 8. Здатність організовувати та надавати психологічну допомогу (індивідуальну та групову).

СК 9. Здатність здійснювати просвітницьку та психопрофілактичну відповідно до запиту.

СК 11. Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.

4. Програмні результати навчання відповідно до освітньо-професійної програми.

ПРН 1. Аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання.

ПРН 2. Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань.

ПРН 3. Здійснювати пошук інформації з різних джерел, у т.ч. з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, для вирішення професійних завдань.

ПРН 9. Пропонувати власні способи вирішення психологічних задач і проблем у процесі професійної діяльності, приймати та аргументувати власні рішення щодо їх розв'язання.

ПРН 18. Вживати ефективних заходів щодо збереження здоров'я (власного й оточення) та за потреби визначати зміст запиту до супервізії .

5. Тематика та зміст навчальної дисципліни.

Номер та назва розділу, теми, перелік основних питань	Вид навчального заняття	Форми і методи контролю знань	Кількість годин
<p>Змістовний модуль 1 . Теоретико-методологічні основи клінічної та патопсихології</p> <p><i>Тема 1. Предмет і завдання клінічної та патопсихології психології.</i></p> <p>1.1 Предмет і структура клінічної та патопсихології. Дефініції клінічної, медичної, нейропсихології і патопсихології. Об'єкт, предмет і спрямованість клінічної та патопсихології. Клінічна психологія і суміжні дисципліни.</p> <p>1.2 Історія зародження і становлення спеціальності. Тенденції розвитку сучасної вітчизняної клінічної та патопсихології. Практичні задачі і функції клінічних психологів. Етичні проблеми роботи клінічного психолога.</p> <p><i>Тема 2. Теоретичні підходи до аналізу психопатологічних явищ.</i></p> <p>Теоретичні основи і дослідницькі проблеми клінічної та патопсихології. Базові категорії теоретичного апарату. Феноменологічний (Ясперс), психодинамічний (Фрейд) і екзистенціальний підходи до аналізу психопатологічних явищ. Принципи розмежування психологічних феноменів і психопатологічних симптомів. Аналіз умов виникнення: загальні тези.</p>	<p>Лекція</p> <p>Лекція</p> <p>Семінар</p>	<p>Вхідний контроль; співбесіда</p> <p>бліц-опитування</p> <p>Почний контроль презентація доповідей; виконання письмових самостійних завдань Модульний (тестовий) контроль</p>	<p>2</p> <p>2</p> <p>2</p>
<p>Змістовний модуль 2. Основи патопсихології, критерії психологічної норми та патології</p> <p><i>Тема 3. Принципи патопсихології.</i></p>			

<p>Зміст критеріїв доведеності (достовірності) та вірогідності; принцип презумпції психічної нормальності; принцип розуміння; принцип утримання від передчасного судження; принцип безпристрасності та точності опису; принцип контекстуальності. Діагностичні принципи-альтернативи. Поняття про симптом і синдром, невроз та психоз. Системи психіатричної класифікації: DSM-IVTR, ICD-10. Специфіка та принципи патопсихологічного дослідження.</p>	лекція	Поточний контроль; Бліц-опитування	2
<p>Тема 4. Критерії психологічної норми і патології.</p> <p>4.1 Поняття про норму та патологію.. Психічне здоров'я, психічна хвороба, психічний розлад. Види розладів психіки. Психологічні концепції розладу. Діагностичні принципи розмежування норми і патології: «хворобаособистість», «нозос-патос», «реакція-стан-розвиток», психотичне-непсихотичне», «екзогенне-психогенне-ендогенне», «адаптаціядезаптація», «дефект-виздоровлення-хроніфікація», «компенсація- декомпенсація», «негативне-позитивне».</p>	Семінар	Усне опитування; презентація доповідей;	2
<p>4.2 Системи класифікації психічних розладів. Чинники виникнення психічних розладів: генетичні, біохімічні, нейрофізіологічні, психофізіологічні, психологічні, соціально-психологічні, соціологічні чинники.</p>	Семінар	Усне опитування; презентація доповідей;	2
<p>Тема 5. Вікові порушення психічного розвитку</p> <p>5.1 Типові психологічні порушення дітей дошкільного та молодшого шкільного віку. Порушення психічного розвитку в підлітковому</p>	Лекція	Поточний контроль; Бліц-опитування	2

<p>віці, ранній юності. Акцентуації характеру. Психічні розлади у осіб зрілого та похилого віку.</p> <p>5.2 Патопсихологічні прояви в юнацькому віці, дорослому віці та у старості. Деменції у старечому віці. Психологічні особливості і психічні розлади осіб зрілого, похилого та старечого віку</p>	Семінар	Презентація доповідей; Виконання письмових самостійних завдань Модульний (тестовий) контроль	2
<p>Розділ 3. Психологічні проблеми лікування, психогігієни та психопрофілактики</p> <p>Тема 6. Поняття внутрішньої картини хвороби та відношення особистості до хвороби.</p> <p>6.1 Проблема теоретичного моделювання внутрішньої картини хвороби. Функціональна структура внутрішньої картини хвороби. Застосування моделі хвороби до поведінки, яка відхиляється від норми. Модель хвороби в психіатрії і психоаналізі.</p> <p>6.2 Типи ставлення особистості до хвороби: адекватне, зневажливе, заперечення, іпохондричне, нозофобне, утилітарне. Психологічні реакції хворих на захворювання. Агрвація і симуляція. Психологічні проблеми подолання хвороби, кризи особистості. Прикордонні нервово-психічні розлади. Неврози, реактивні стани..</p> <p>Тема 7. Психосоматичні хвороби та моделі їх формування.</p> <p>7.1 Психосоматичні співвідношення в нормі. Соматопсихічні процеси. Психосоматична патологія. Теорія Александера про співвідношення певних типів дитячих конфліктів і хвороб. Компоненти: спадкоємний</p>	лекція	Бліц-опитування Виконання письмових самостійних завдань	2
	семінар	Поточний контроль; Усне опитування; презентація доповідей;	2
	Лекція	усне опитування;	2

<p>нахил, раннє дитяче формування, органічний нахил, органічне ураження, символічне значення органу в індивідуальній психіці. Типи психосоматичних розладів за М. Блейлером.</p> <p>7.2 Історія розвитку психосоматичних ідей: теорія прямого символізму органів Ф. Дойча та Г. Гроддека, теорія профілю особистості Ф. Данбар, Ф. Александер та Чиказька психосоматична школа; концепція коронарної особистості М. Розенмана та Р. Фрідмана.</p>	семінар	Поточний контроль; усне опитування; виконання письмових самостійних завдань	2
<p>Тема 8. Психологія соматичного хворого</p> <p>Принципи роботи з різними категоріями хворих: хворі з захворюваннями серцево-судинної системи; хворі з захворюваннями органів травлення; хворі, які страждають патологією органів дихання. Психічні розлади хворих туберкульозом, психологія онкологічних хворих; психологічні проблеми синдрому набутого імунodefіциту (СНІД).</p>	Лекція	бліц-опитування	2
<p>Тема 9. Психологія медичного працівника. Етичні проблеми у медицині.</p> <p>Ілюзії та дезілюзії. Особистість медичного працівника. Професійна деформація. Поняття про ятрогенії. Феномен шпиталізму. Еволюція уявлень про етичні основи лікарської справи: модель Гіппократа, модель Парацельса, модель доказової медицини, сучасна біопсихосоціальна модель. Здійснення етичної орієнтації на практиці. Проблема евтаназії: моделі наповненого та відкладеного шприца.</p>	Семінар	Презентація доповідей, захист індивідуальних робіт Модульний (тестовий) контроль	4

6. Організація самостійної роботи студентів

Самостійна робота студентів (СРС) передбачає оволодіння студентом навчальним матеріалом передбаченим тематичним планом дисципліни, самостійне опрацювання тем навчальної дисципліни у час, вільний від обов'язкових навчальних занять, а також передбачає підготовку до усіх видів контролю. Навчальний матеріал дисципліни передбачений робочим навчальним планом для засвоєння студентом у процесі самостійної роботи вноситься в перелік питань підсумкового контролю який опрацьовувався при проведенні аудиторних занять. Теми доповідей для СРС:

1. Поняття психічної адаптації і дезадаптації
2. Захисні механізми як невід'ємна частина структури особистості.
3. Позиція вчених у вітчизняній психології і психотерапії з питання про роль психологічного захисту.
4. Взаємозв'язок особистісних рис, розладів особистості і механізмів захисту.
5. Види і угруповання захисних механізмів.
6. Типи відношення особистості до хвороби і аналіз умов їх виникнення.
7. Типи ставлення особистості до хвороби: адекватне, зневажливе, заперечення, іпохондричне, нозофобне, утилітарне.
8. Психологічні реакції хворих на захворювання.
9. Агравация і симуляція.
10. Неврози, реактивні стани.
11. Психосоматичні хвороби та моделі їх формування.
12. Принципи побудови діагностичних досліджень у клініці.
13. Використовування загальноновживаних психодіагностичних методик.
14. Основні принципи діагностики в клінічній психології.

Індивідуальні завдання.

№ з/п	Зміст завдання	Форма звітності
1.	Аналіз першоджерел, складання опорного конспекту з вивченої теми, підготовка повідомлення, розробка презентацій	Письмовий звіт (модуль I)
2.	Підготовка повідомлення, розробка презентацій по темі, проведення та підготовка звіту за результатами психодіагностики «Акцентуації характеру» (методика К.Леонгарда- Н. Шмишека) перегляд і психологічний аналіз фільмів («Ігри Розуму», «Пролітаючи над гніздом	Письмовий звіт (модуль II)

	зозулі»).	
3.	Написання есе, підготовка повідомлення, розробка презентацій по темі, складання схем, таблиць.	Письмовий звіт (модуль III)

1. Технічне та програмне забезпечення (обладнання).

Кожному здобувачу потрібно доєднатися до навчального середовища Google Classroom, оскільки там розміщуються навчальні матеріали, проводиться оцінювання виконання самостійних робіт, ведеться журнал оцінювання навчальних досягнень, є можливість для листування з викладачем.

У режимі дистанційного навчання - вивчення курсу додатково передбачає приєднання кожного здобувача вищої освіти до програми Google Meet (для занять у режимі відеоконференцій). У цьому випадку здобувач має самостійно потурбуватися про якість доступу до інтернету. Для роботи в дистанційному форматі потрібні ноутбук / персональний комп'ютер / мобільний пристрій (телефон, планшет) з підключенням до Інтернет для:

- комунікації та опитувань,
- виконання завдань самостійної роботи,
- виконання індивідуальних завдань,
- проходження тестування (поточний, підсумковий контроль) тощо.

7. Політика дисципліни.

- Вивчення дисципліни передбачає роботу в групі.
- Середовище в аудиторії є дружнім, творчим, відкритим до конструктивної критики.
- Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання, за яке нараховуються додаткові бали. За об'єктивних причин (хвороба, міжнародне стажування тощо) навчання може відбуватись в дистанційному режимі за погодженням із викладачем дисципліни.
 - Самостійна робота включає в себе теоретичне вивчення питань, що стосуються тем лекційних занять, які не ввійшли в теоретичний курс, або ж були розглянуті коротко, їх поглиблена проробка за рекомендованою літературою, а також виконання практичних завдань з метою закріплення теоретичного матеріалу.
 - Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін.
 - Здобувач, який спізнився, вважається таким, що пропустив заняття з неповажної причини з виставленням 0 балів за заняття, і при цьому має право бути присутнім на занятті.

- За використання телефонів і комп'ютерних засобів без дозволу викладача, порушення дисципліни здобувач отримує за заняття 0 балів і зобов'язаний відпрацювати таке заняття.

- Ліквідація заборгованості відбувається протягом 1 тижня після встановленого терміну. При цьому оцінка знижується на 10 %.

- Здобувачам вищої освіти після аудиторних занять надається право підвищувати свій рейтинг лише під час складання іспитів (підсумкового оцінювання) за графіком екзаменаційної сесії.

- Під час роботи над завданнями не допустимо порушення академічної доброчесності: при використанні Інтернет-ресурсів та інших джерел інформації здобувач повинен вказати джерело, використане під час виконання завдання.

- Усі письмові роботи перевіряються на наявність плагіату і допускаються до захисту із коректними текстовими запозиченнями не більше 20%.

- У разі виявлення факту плагіату здобувач отримує за завдання 0 балів і повинен повторно виконати завдання, які передбачені у силабусі.

- Списування під час контрольних робіт заборонене (в т.ч. із використанням мобільних пристроїв). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування.

8. Система оцінювання та вимоги.

Здобувач допускається до складання екзамену з дисципліни, якщо ним повністю виконані всі види робіт, передбачені програмою навчальної дисципліни. У разі, коли протягом навчального семестру до початку підсумкового (семестрового) контролю, визначеного навчальним планом, здобувач набрав менше балів, ніж зазначено у програмі навчальної дисципліни (менше 36 балів), науково-педагогічний працівник на останньому аудиторному занятті з навчальної дисципліни документально оформлює недопуск здобувача до складання підсумкового (семестрового) контролю. У разі незгоди, здобувач має право оскаржити недопуск у порядку визначеному Положенням про апеляцію результатів підсумкового контролю з заліку чи екзамену Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського.

Основними критеріями, що характеризують рівень компетентності здобувача вищої освіти при оцінюванні результатів поточного та підсумкового (семестрового) контролів, є такі:

- виконання всіх видів навчальної роботи, що передбачені програмою навчальної дисципліни;

- глибина і характер знань навчального матеріалу за змістом навчальної дисципліни, що міститься в основних та додаткових рекомендованих нормативних джерелах, вміння аналізувати явища, що вивчаються, у їх взаємозв'язку і розвитку;

- характер відповідей на поставлені питання (чіткість, лаконічність,

логічність, послідовність тощо);

вміння застосовувати теоретичні положення під час розв'язання практичних задач;

вміння аналізувати достовірність одержаних результатів.

Засвоєння матеріалу оцінюється за 100-бальною шкалою, шкалою ЄКТС та національною шкалою.

Оцінювання результатів поточної роботи (завдань, що виконуються на практичних, семінарських заняттях, результати самостійної роботи здобувачів) проводити за критеріями (у % від кількості балів, виділених на завдання із заокругленням до цілого числа):

0% завдання не виконано;

40% - завдання виконано частково або невчасно, а відповідь містить суттєві помилки методичного характеру,

60% завдання виконано повністю, але невчасно, а відповідь містить суттєві помилки у розрахунках або в методиці;

80% - завдання виконано повністю і вчасно, проте відповідь містить окремі несуттєві недоліки (розмірності, висновки, оформлення тощо);

100% завдання виконано правильно, вчасно і без зауважень.

Значення оцінки

Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за стобальною шкалою	Оцінка за національною шкалою	Значення оцінки
A	90-100	відмінно	Відмінно-відмінний рівень знань (умінь) В межах обов'язкового матеріалу з можливими незначними недоліками
B	80-89	добре	Дуже добре -рівень знань достатньо високий (умінь) В межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
C	75-79	добре	Добре - в цілому добрий рівень знань (умінь) З незначною кількістю помилок
D	69-74	задовільно	Задовільно -посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60-68	задовільно	Достатньо мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)
FX	30-59	незадовільно	Незадовільно - потрібно додатково працювати для отримання позитивної оцінки
F	1-29	незадовільно	Незадовільно - необхідна серйозна подальша робота вивченням курсу з повторним

Види контролю:

Вхідний контроль знань здійснюють на перших навчальних заняттях з метою виявлення рівня базових знань, умінь та навичок студентів із навчальної дисципліни.

Поточний контроль відбувається впродовж вивчення дисципліни на семінарських заняттях у формі: семінарів та виконання самостійних робіт та індивідуальною роботою.

Рубіжний (модульний) контроль відбувається в кінці вивчення блоків змістових модулів і здійснюється у вигляді тематичного тесту.

Підсумковий контроль відбувається у формі екзамену (питання для підготовки наведено у Додатку).

Розподіл балів за видами діяльності:

Вид діяльності студента	Максимальна кількість балів за одиницю	кількість одиниць	максимальна кількість балів	Форма контролю
Робота на семінарському занятті	4	8	32	Екзамен 40
Виконання завдань для самостійної роботи	7	4	28	
Разом			60	
Розрахунок балу за курс: $60+40 = 100$				

9. Рекомендовані джерела інформації:

Основні

1. Ільїна Н.М. Клінічна психологія: навчальний посібник. Суми: Університетська книга, 2020. 163 с.
2. Клінічна психодіагностика: практикум / Редактор-упорядник проф. М.В. Миколайський. Івано-Франківськ: Місто НВ, 2006. 228 с.
3. Клінічна психологія: словник-довідник / Авт.- уклад. С. В. Діденко К.: Академвидав, 2012. 320 с.
4. Максименко С. Д. Медична психологія / [Максименко С.Д., Цехмістер Я.В., Коваль І. А., Максименко К. С.]; за заг. ред. С. Д. Максименка. Київ, 2014. 520 с.
5. Мартинюк І. А. М 29 Патопсихологія. Навч. посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2008. 208 с.
6. Медична психологія: державний національний підручник / І.Д. Спіріна, І.С. Вітенко, О.К. Напресенко [та ін.]. Дніпропетровськ: Ліра, 2012. 442 с.

7. Медична психологія: навч. посібник / Н.Г. Пшук, М.В. Маркова, А.І. Кондратюк, Л.В. Стукан. – 2-е вид. Вінниця: Горбачук І. П., 2012. 135 с.

Додаткові

1. Гузенко В.А. Психологічна діагностика : навчально-методичний посібник / В.А. Гузенко, Ю.В. Тодорцева; Одеський національний політехнічний університет. – Одеса : Букаєв В.В., 2013. – 267 с.: іл., табл.
2. Протокол з діагностики та терапії ПТСР NICE [Електронний ресурс] – Режим доступу:<http://ipz.org.ua/index.php/vydavnytstvo/94-knyhy-3/190-protokoly-zdiahnostyky-ta-terapii-ptsr-nice-2>
3. Психіатрія. Збірник тестових завдань. Навчально – методичний посібник. проф., докт. мед. наук Г.Я. Пилягіна, доцент, канд. мед. наук Т.О. Гончар, асистент, канд. мед. наук А.Г. Бондарчук, асистент О.В. Зубатюк, асистент Ю.Я. Челядин
<https://drive.google.com/file/d/0B5eFD4XXvyN8ekI4UI9BTVFaeU0/view>
4. Психіатрія/ під ред. В.М.Козідубової, В.М. Кузнецова, В.А. Вербенко, Л.М. Юр'євої, О.О. Фільца, І.О. Бабюка. Харків: Оберіг, 2013 р. 164 с.
5. Синапсис діагностичних критеріїв DSM-V та протоколів NICE для діагностики та лікування основних психічних розладів у дітей та підлітків [Електронний ресурс]. – Режим доступу:
<http://ipz.org.ua/index.php/vydavnytstvo/94-knyhy-3/190-protokoly-zdiahnostyky-ta-terapii-ptsr-nice-2>

Інформаційні ресурси

1. Психічне здоров'я особистості: підручник для вищих навчальних закладів / С.Д. Максименко, Я.В. Руденко, А.М. Кушнерьова, В.М. Невмержицький. Київ: «Видавництво Людмила», 2021. 438 с. URL: <http://surl.li/bsmagy>
2. Коцан І. Я., Ложкін Г. В., Мушкевич М. І. Психологія здоров'я людини / За ред. І. Я. Коцана.– Луцьк: РВВ “Вежа” Волин. нац. ун-ту ім. Лесі Українки, 2009. 316 с. URL: <http://surl.li/hnynwm>
3. Електронна бібліотека НАПН України. URL: [Вас вітає Електронна бібліотека НАПН України - Електронна бібліотека НАПН України \(iitta.gov.ua\)](http://www.vita.gov.ua)
4. Актуальні проблеми психології: Збірник наукових праць Інституту психології імені Г. С. Костюка НАПН України. URL: appsychology.org.ua
5. Вчені записки Таврійського національного університету: серія Психологія. URL: [Головна \(vernadskyjournals.in.ua\)](http://www.vernadskyjournals.in.ua)
6. Психологічний часопис. URL: ПСИХОЛОГІЧНИЙ ЧАСОПИС (apsijournal.com)

Перелік питань для підготовки до підсумкового контролю

1. Предмет та структура клінічної психології.
2. Взаємозв'язок клінічної психології із іншими галузями знань.
3. Предмет, завдання патопсихології.
4. Історія виникнення та становлення клінічної та патопсихології.
5. Морально-етичні принципи діяльності психолога у галузі клінічної психології.
6. Основні аспекти діяльності клінічного психолога у психіатричних лікарнях.
7. Основні аспекти діяльності клінічного психолога у багатoproфільних лікарнях.
8. Поняття та різновиди норми (статистична, оцінна, ідеальна, функціональна, соціальна, індивідуальна).
9. Співвідношення понять «патологія» та «розлад». Критерії визначення психічного розладу.
10. Діагностичні принципи розмежування норми і патології.
11. Поняття « здоров'я» (негативне, позитивне, загальне). Критерії психічного здоров'я за ВООЗ.
12. Поняття «хвороба». Теоретичний конструкт хвороби.
13. Поняття «симптом» і «синдром». Характеристика основних патопсихологічних реєстр-синдромів.
14. Принципи розмежування психологічних феноменів та психопатологічних синдромів за К.Шнайдером, К.Яспером.
15. Мета та завдання клініко-психологічного дослідження. Компоненти клініко-психологічної діагностики. Клініко-психологічний діагноз.
16. Клініко-психологічне інтерв'ю (бесіда) : сутність, принципи побудови, етапи проведення.
17. Особливості проведення спостереження за поведінкою особи в умовах лікувально-профілактичного закладу.
18. Клініко-психологічний експеримент: сутність, принципи підбору експериментально-психологічних методик.
19. Вимоги до оформлення висновку клініко-психологічного дослідження.
20. Загальна характеристика розладів особистості. Критерії діагностики розладів особистості.
21. Чинники виникнення розладів особистості.
22. Ексцентричні розлади особистості (за МКХ-10): шизоїдні, шизотипні, параноїдні.

23. Демонстративні розлади особистості (за МКХ-10): антисоціальні, емоційно нестійкі, істероїдні.
24. Тривожно-астенічні розлади особистості (за МКХ-10): ананкастичні, уникаючі, залежні.
25. Невротичні розлади: загальна характеристика та класифікація за МКХ-10.
26. Чинники виникнення невротичних розладів. Схема невротичного розвитку.
27. Обсесивно-компульсивний невротичний розлад: сутність, критерії діагностики.
28. Конверсійно-дисоціативний невротичний розлад: сутність, критерії діагностики.
29. Генералізований тривожний невротичний розлад: сутність, критерії діагностики.
30. Фобічний невротичний розлад: сутність, критерії діагностики.
31. Гострий та посттравматичний стресовий розлад: співвідношення понять.
32. Критерії діагностики посттравматичного стресового розладу.
33. Чинники розвитку посттравматичного стресового розладу.
34. Поняття про психосоматику. Співвідношення понять «психосоматичні розлади» та «соматопсихічні розлади».
35. Психосоматичні співвідношення в нормі. Поняття соматопсихічного процесу. Напрямки соматопсихічного процесу.
36. Механізм «замкнутого кола» при соматопсихічному процесі. Психічні розлади при соматичних хворобах.
37. Чинники розвитку психосоматичних розладів.
38. Класифікація психосоматичних розладів (за Чабаном О., Хаустовою О.).
39. Характеристика особистісних профілів при психосоматичних захворюваннях.
40. Характеристика особистісних змін при тривалому хронічному захворюванні. Вплив хронічного захворювання на життя людини.
41. Психологія хворого. Медико-психологічні особливості сучасного хворого.
42. Поняття «внутрішня (аупластична) картина хвороби». Рівні психічного відображення хвороби (за В.Ніколаєвою). Суб'єктивна та об'єктивна важкість захворювання.
43. Чинники формування внутрішньої картини хвороби:
44. Типи ставлення до хвороби (за А.Лічко, М.Івановим).
45. Поняття про агравацію, симуляцію, дисимуляцію.
46. Психологічні особливості лікувального середовища. Поняття про госпіталізм.

47. Психологія медичного працівника. Комунікативна компетентність лікаря.
48. Професійні психічні деформації медичного працівника. Ятрогенія.
49. Психологія хворих з онкопатологією. Специфіка діяльності клінічного психолога з важкими хворими.
50. Психопрофілактика та психотерапія в клінічній психології.